

1984

**STAATSBLAD
van de
REPUBLIEK SURINAME**

No. 116

ALGEMEEN DECREET A-17

D E C R E E T van 31 december 1984, houdende instelling van de Nationale Assemblée (Decreet Instelling De Nationale Assemblée).

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat het wenselijk is om in het proces naar democratische structuren van duurzame aard een overgangsfase in te voeren en dat voor deze overgangsfase een Vertegenwoordigend Lichaam voor het Surinaamse volk in het leven moet worden geroepen;

Heeft, na goedkeuring door het Militair Gezag en de Raad van Ministers, vastgesteld het onderstaande decreet:

DE NATIONALE ASSEMBLEE

Artikel 1

1. Er wordt ingesteld een Vertegenwoordigend Lichaam genaamd De Nationale Assemblée.
2. De Nationale Assemblée vertegenwoordigt het gehele volk van Suriname.

1984

2

No. 116

SAMENSTELLING NATIONALE ASSEMBLEE

Artikel 2

1. De Nationale Assemblée bestaat uit 31 leden, waarvan 14 door het Militair Gezag, 11 door de Vakbeweging en 6 door het Bedrijfsleven worden voorgedragen.
2. De leden van De Nationale Assemblée worden benoemd en ontslagen door de President. Benoeming geschiedt op voordracht van het in het vorige lid bedoelde orgaan en bedoelde functionele organisaties, ieder voor wat betreft de door hem voorgedragen personen.
3. De voorzitter en de ondervoorzitter worden benoemd en ontslagen door de President, op voordracht van De Nationale Assemblée.
4. Op de eerste vergadering van De Nationale Assemblée zal als voorzitter optreden het lid dat door de Regering tijdelijk daartoe is aangewezen.

Artikel 3

De leden van De Nationale Assemblée moeten Surinamers en tevens ingezetenen zijn en de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.

UITSLUITING

Artikel 4

Geen lid van De Nationale Assemblée kunnen zijn:

- a. zij die rechtens van hun vrijheid zijn beroofd;
- b. zij die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens de beschikking of het beheer over hun goederen hebben verloren;
- c. zij die onder curatele zijn gesteld.

Artikel 5

1. Onverminderd hetgeen in het vorige artikel is bepaald kunnen voorts geen lid zijn van De Nationale Assemblée:
 - a. ministers en onderministers;
 - b. leden van de zittende en staande magistratuur;
 - c. de voorzitter en leden van het Advies College;
 - d. de voorzitter, leden en secretaris van de Rekenkamer.
2. Bij Staatsbesluit kunnen andere categorieën van personen worden aangewezen, die geen lid van De Nationale Assemblée kunnen zijn.

Artikel 6

De leden van De Nationale Assemblée leggen, alvorens hun lidmaatschap te aanvaarden, in handen van de President de navolgende eed (verklaring of belofte) af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik, middellijk of onmiddellijk, onder welke vorm of welk voorwendsel dan ook, tot het verkrijgen mijner benoeming tot lid van De Nationale Assemblée, aan niemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, of zal geven of beloven.”

„Ik zweer (beloof), dat ik, om iets hoegenaamd in mijn betrekking te doen of te laten, van niemand, wie hij ook zij, middellijk of onmiddellijk, beloften of geschenken zal aannemen.”

„Ik zweer (beloof), dat ik het welzijn van Suriname naar mijn vermogen zal bevorderen. Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.”
(Dat verklaar en belooft ik!).

Artikel 7

Het lidmaatschap van De Nationale Assemblée eindigt:

- a. op eigen verzoek;
- b. door verblijf buiten Suriname gedurende een aaneengesloten periode van langer dan drie maanden;

- c. indien het lid door het orgaan dat of de functionele organisatie die hem heeft aangewezen, wordt teruggeroepen;
- d. indien het lid onder curatele is gesteld;
- e. indien het lid terzake van misdrijf is veroordeeld.

Artikel 8

1. De zittingsduur van De Nationale Assemblée is 2 jaar en 3 maanden.
2. De zitting wordt geopend op een door de President te bepalen tijdstip.

INRICHTING EN WERKWIJZE VAN DE NATIONALE ASSEMBLEE

Artikel 9

1. De Nationale Assemblée stelt haar Reglement van Orde vast.
2. Het Reglement van Orde wordt openbaar gemaakt door plaatsing in het Staatsblad van de Republiek Suriname.

VERGADERINGEN

Artikel 10

1. De Nationale Assemblée vergadert in het openbaar.
2. De deuren kunnen worden gesloten als de voorzitter het nodig oordeelt of als ten minste tien leden het aanvragen.
3. De vergadering beslist of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.

Artikel 11

1. De Nationale Assemblée mag slechts beraadslagen en besluiten, indien meer dan de helft van het aantal leden tegenwoordig is.
2. Alle besluiten worden bij volstrekte meerderheid van stemmen genomen.

3. Staken de stemmen, indien alle leden van De Nationale Assemblee aan de stemming hebben deelgenomen, dan wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.
4. Staken de stemmen, indien niet alle leden van De Nationale Assemblee aan de stemming hebben deelgenomen, dan wordt het nemen van een besluit tot een volgende vergadering uitgesteld. In deze vergadering wordt bij het staken van stemmen het voorstel geacht niet te zijn aangenomen.

Artikel 12

In afwijking van hetgeen in Artikel 11 lid 2 is bepaald, wordt over zaken van zeer gewichtige aard, waarbij het nationaal belang bijzonder betrokken is, besloten met een gekwalificeerde meerderheid.

In het Reglement van Orde van De Nationale Assemblee worden hieromtrent nadere regels gegeven.

Artikel 13

1. Over alle zaken wordt mondeling en bij hoofdelijke oproeping gestemd, doch bij het doen van een keuze of voordracht van personen, bij gesloten en ongetekende briefjes.
2. De vergadering kan met ten minste tweederde der uitgebrachte geldige stemmen besluiten, dat voor een bepaalde zaak wordt gestemd bij gesloten en ongetekende briefjes.

ONSCHEIDBAARHEID

Artikel 14

De leden van De Nationale Assemblee, de minister, de onderminister en de personen zoals bedoeld in Artikel 20 derde volzin, zijn niet gerechtelijk vervolgbaar ter zake van hetgeen zij in de vergadering hebben gezegd of aan haar schriftelijk hebben overgelegd, tenzij zij daarmee openbaar maken wat in een besloten vergadering of onder geheimhouding is gezegd of overgelegd.

PERSONEEL

Artikel 15

1. De Nationale Assemblee benoemt een Griffier. De Griffier kan geen lid zijn van De Nationale Assemblee.
2. De rechtspositie van de griffier wordt bij Reglement van Orde geregeld.

WETGEVING

Artikel 16

1. De Nationale Assemblee en de Regering oefenen gezamenlijk de Wetgevende Macht uit.
2. Zowel De Nationale Assemblee als de Regering kan voorstellen van wet doen. De nadere uitwerking hiervan zal door het desbetreffende orgaan worden geregeld.

Artikel 17

1. Aan de openbare beraadslaging over een voorstel van wet gaat altijd een onderzoek van dat voorstel vooraf.
2. De Nationale Assemblee bepaalt in haar Reglement van Orde de wijze waarop dit onderzoek zal worden ingesteld.

Artikel 18

De Nationale Assemblee heeft het recht wijzigingen in een voorstel van wet van de Regering aan te brengen.

Artikel 19

1. Nadat door De Nationale Assemblee over een voorstel van wet is besloten, wordt zulks schriftelijk ter kennis gebracht van de betrokken minister.
2. De in het vorige lid bedoelde minister verricht het nodige voor afkondiging van de wet.

3. De afkondiging geschiedt door plaatsing in het Staatsblad van de Republiek Suriname. Het wetsvoorstel verkrijgt hierdoor kracht van wet.

Artikel 20

De betrokken minister of de onderminister heeft zitting in de vergadering van De Nationale Assemblée. Hij heeft als zodanig een raadgevende stem. Hij kan zich daarbij doen bijstaan door deskundigen.

Artikel 21

1. Ieder lid van De Nationale Assemblée heeft het recht, hetzij mondeling hetzij schriftelijk, de minister nadere informatie te vragen over beleidsaangelegenheden die hem regarden.
2. Het in het vorige lid bedoelde recht kan ook door De Nationale Assemblée in haar geheel worden uitgeoefend.

Artikel 22

1. Het besluit door De Nationale Assemblée over een bij haar ingediend wetsvoorstel dient te worden genomen binnen dertig dagen na ontvangst van het voorstel. Deze termijn kan door De Nationale Assemblée ten hoogste met éénmaal dertig dagen worden verlengd.
2. Indien binnen de in het vorige lid bedoelde termijn De Nationale Assemblée geen besluit met betrekking tot het ingediende wetsvoorstel heeft genomen, wordt het voorstel als aangenomen beschouwd.

FINANCIEN

Artikel 23

Alle ontvangsten en uitgaven van de Staat en de middelen tot dekking daarvan worden aangegeven op de begroting.

Artikel 24

1. De begroting wordt jaarlijks in één of meer voorstellen van wet door de Regering aan De Nationale Assemblée aangeboden, uiterlijk op de eerste werkdag in oktober.
2. In afwijking van het bepaalde in het vorige lid, worden de voorstellen van wet betreffende de begroting voor het dienstjaar 1985, uiterlijk op de eerste werkdag van maart 1985 door de Regering aan De Nationale Assemblée aangeboden.
3. De begroting wordt vastgesteld bij wet.

Artikel 25

1. De begroting treedt in werking met ingang van 1 januari van het dienstjaar waarop zij betrekking heeft.
2. Zij wordt geacht met ingang van die dag in werking te zijn getreden, ook als zij eerst daarna is afgekondigd. Zolang dit niet is geschied, strekt de begroting van het aan het betreffende dienstjaar voorafgegaan jaar tot grondslag van het beheer.

Artikel 26

1. Het slot der rekening wordt voor elk dienstjaar afzonderlijk vastgesteld bij wet.
2. De verantwoording van de ontvangsten en uitgaven van de Staat wordt onder overlegging van de door de Rekenkamer onderzochte rekening aan De Nationale Assemblée gedaan naar de voorschriften van de wet.

SCHADELOOSSTELLING

Artikel 27

1. De leden van De Nationale Assemblée ontvangen voor hun werkzaamheden een schadeloosstelling ten laste van de Staat volgens regels bij Staatsbesluit vast te stellen.

2. Eventuele andere geldelijke voorzieningen ten behoeve van de leden kunnen eveneens bij Staatsbesluit worden vastgesteld.

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 28

De voorstellen van decreet die bij de inwerkingtreding van dit decreet reeds door de Regering zijn goedgekeurd, behoeven niet aan De Nationale Assemblee te worden gezonden. Deze worden met inachtneming van de bestaande wetgeving afgedaan en afgekondigd.

Artikel 29

1. Dit decreet, dat kan worden aangehaald als „Decreet Instelling De Nationale Assemblee”, wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname bekend gemaakt.
2. Het treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van zijn bekendmaking.

Gegeven te Paramaribo, de 31ste december 1984.

L.F. RAMDAT MISIER.

Het Militair Gezag,
De Bevelhebber van het
Nationaal Leger,
D.D. BOUTERSE.

De Minister-President,
De Minister van Algemene en
Buitenlandse Zaken,
W.A. UDENHOUT.

De Minister van Financiën en Planning,
M.J.B. CHEHIN.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
A.S. LI FO SJOE.

De Minister van Arbeid, Sociale Zaken
en Volkshuisvesting,
S.F. GILDS.

De Minister van Volksgezondheid,
R.E. VAN TRIKT.

De Minister van Natuurlijke Hulpbronnen
en Energie,
E.L. TJON KIE SIM.

De Minister van Openbare Werken,
Telecommunicatie en Bouwnijverheid,
E.L. TJON KIE SIM.

De Minister van Transport, Handel en Industrie,
I.E. FONG POEN.

De Minister van Landbouw, Veeteelt,
Visserij en Bosbouw,
I.E. FONG POEN.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
Distriktsbestuur en Justitie,
F.J. LEEFLANG.

De Minister van Leger en Politie,
W.P. MAYNARD.

Uitgegeven te Paramaribo, de 31ste december 1984.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
Districtsbestuur en Justitie,
F.J. LEEFLANG.

DECREET van 31 december 1984, houdende instelling van de Nationale Assemblée (Decreet Instelling De Nationale Assemblée).

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

De Denkgroep, welke op 25 februari 1984 werd ingesteld per Algemeen-Decreet A-16 (S.B. 1984 No. 49), kreeg als taak structuren en/of instituten aan te geven, die een zodanige participatie van de gehele samenleving in de verdere ontwikkeling van het Revolutionair proces garanderen, dat een vorm van duurzame democratie kan worden gerealiseerd.

In de maand december 1984 heeft de Denkgroep haar rapport ADVIES VAN DE DENKGROEP INZAKE TE REALISEREN DEMOCRATISCHE STRUCTUREN VAN DUURZAME AARD aan de Regering aangeboden.

Inmiddels heeft de Regering het advies van de Denkgroep overgenomen, dat als bijlage bij deze Nota van Toelichting is opgenomen en daarvan een integrerend deel uitmaakt.

Artikelsgewijze toelichting

Ad artikelen 1 en 2

In het algemeen gedeelte is reeds gesteld waarom een Nationale Assemblée als wetgevend lichaam in deze overgangperiode noodzakelijk is. Dit lichaam zal bestaan uit vertegenwoordigers van het Militair Gezag, de Vakbeweging en het Bedrijfsleven.

Ten overvloede wordt opgemerkt dat in dit decreet bedoeld wordt met de „Vakbeweging”: het A.V.V.S. „De Moederbond”, de Centrale van Landsdienaren Organisatie, de Progressieve Werknemers Organisatie en de Progressieve Vakcentrale C-47 en met „Bedrijfsleven”: de Associatie van Surinaamse Fabrikanten, terwijl met de bepaling in artikel 2 lid 2 n.l. het in het vorige lid bedoelde orgaan respectievelijk de in het vorige lid bedoelde functionele organisatie wordt bedoeld het Militair Gezag respectievelijk de Vakbeweging en het Bedrijfsleven.

Ad artikel 2 lid 3

Het is voor een democratische sielsel van belang dat De Nationale Assemblée zelf haar voorzitter en ondervoorzitter uit haar midden aanwijst. Bij de eerste zitting van de Nationale Assemblée is de voorzitter nog niet bekend, waardoor het wenselijk is te bepalen dat de Regering bevoegd is een lid van De Nationale Assemblée tijdelijk hiervoor aan te wijzen.

Ad artikelen 4 en 5

In artikel 4 vindt men de uitsluitingsgronden voor het lidmaatschap van De Nationale Assemblée en in artikel 5 de onverenigbaarheid der ambten. Voor het overige behoeven deze artikelen geen toelichting.

Ad artikel 7

Het Militair Gezag, de Vakbeweging en het Bedrijfsleven moeten het recht hebben om de door hen voorgedragen leden terug te roepen. Het desbetreffende orgaan, respectievelijk de desbetreffende organisatie, maakt zulks kenbaar aan de President.

De gedachte is een gevolg van de toepassing van het legitiemiteits- en het participatiebeginsel.

Het legitiemiteitsbeginsel is gebaseerd op de wijze waarop het volk zijn materiële en geestelijke belangen wil dienen en het participatiebeginsel beoogt de deelname van de burger aan het vaststellen, handhaven en uitbouwen van een legitiem stelsel op optimale wijze te verwezenlijken.

Ad artikel 12

Dit artikel vormt een uitzondering op artikel 11 lid 2.

Over het algemeen zullen de besluiten bij volstreckte meerderheid der uitgebrachte geldige stemmen worden genomen. Er kunnen zich evenwel zaken voordoen, waarbij een volstreckte meerderheid niet voldoende wordt geacht.

Gedacht wordt aan zaken van gewichtige aard, waarbij het nationaal belang bijzonder betrokken is; bijvoorbeeld de tot-

standkoming van de Grondwet of overname van een bedrijf door de overheid.

In zulke gevallen zal een gekwalificeerde meerderheid in acht dienen te worden genomen.

Verdere reglementering daarvan geschiedt in het Reglement van Orde.

Ad artikel 14

Dit artikel regelt de onschendbaarheid van de leden van De Nationale Assemblée en overige personen. De bedoeling van dit artikel is dat bij het debat tijdens de vergaderingen niemand in de vrije gedachtenuiting wordt belemmerd door de vrees dat de een of andere uiting hem met de strafrechter in aanraking zou kunnen brengen.

Ad artikel 22

Dit artikel dient ter bevordering van een effectief en slagvaardig beleid.

Slotopmerking

Voor verdere toelichting op het decreet wordt overigens verwezen naar het bijgevoegde rapport van de Denkgroep.

De Minister-President,
De Minister van Algemene-
en Buitenlandse Zaken,

W. UDENHOUT.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
Districtsbestuur en Justitie,

F.J. LEEFLANG.

BIJLAGE behorende bij de Toelichting op het Decreet „Instelling De Nationale Assemblée”. (S.B. 1984 no. 116).

ADVIES VAN DE DENKGROEP

**INZAKE TE REALISEREN DEMOCRATIE
STRUCTUREN VAN DUURZAME AARD.**

BIJLAGEN (separaat)

1. a. Algemene beschouwingen inzake de politiek-bestuurlijke orde.
(Revolutionaire Leiding)
- b. Notulen No. 9 van 2 mei 1984.
(Standpunten Revolutionaire Leiding)
2. a. Grondgedachte met betrekking tot de structurering van de nieuwe democratie.
(Vakbeweging)
- b. Saillante momenten met betrekking tot de functionering van de democratische structuren.
(Vakbeweging)
3. a. Algemene beschouwingen inzake de totstandkoming van democratische structuren van duurzame aard.
(Bedrijfsleven)
- b. Volksvertegenwoordiging op landelijk, regionaal en sectoraal niveau op basis van democratische structuren van duurzame aard.
(Bedrijfsleven)
4. Analyse en evaluatie van werkstukken inzake democratische structuren.
(Rapport Secretariaat Denkgroep).

ALGEMEEN

De Denkgroep welke op 25 januari 1984 werd ingesteld per Algemeen Decreet A-16 (Decreet van 13 juni 1984, houdende de instelling van de Denkgroep, Staatsblad 1984 No. 49), kreeg als taak mee structuren en/of instituten aan te geven, die een zodanige participatie van de gehele samenleving in de verdere ontwikkeling van het revolutionair proces garanderen, dat een vorm van duurzame democratie kan worden gerealiseerd.

In de Denkgroep hebben zitting:

3 vertegenwoordigers van de Revolutionaire Leiding;

2 vertegenwoordigers van het Bedrijfsleven *);

2 vertegenwoordigers van de Vakbeweging *).

Gelet op het karakter van de Denkgroep en de bijzondere taak die aan dit orgaan is toebedeeld, werd vastgesteld dat de van de Denkgroep afkomstige adviezen zullen worden gekwalificeerd als te zijn van bijzondere aard en derhalve slechts vanwege zwaarwichtige redenen niet zullen worden opgevolgd.

Zich bewust van deze verantwoordelijkheid hebben de partners binnen de Denkgroep, in constant overleg met hun achterban, hun respectieve visies **) inzake de te creëren democratische structuren van duurzame aard gepresenteerd en uitvoerig binnen de Denkgroep bediscussieerd om tot een vorm van synthese te geraken, welke als produkt de Surinaamse natie ten goede zou kunnen komen en die elementen in zich draagt, die een garantie zijn voor de verhoging van het nationaal, sociaal en politiek bewustzijn van ons volk.

*) Met het Bedrijfsleven wordt bedoeld de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven en de Associatie van Surinaamse Fabrikanten en met de Vakbeweging het A.V.V.S. „De Moederbond”, de Centrale van Landsdienaren Organisaties, de Progressieve Werknemers Organisatie en de Progressieve Vakcentrale C-47.

**) De respectieve visies zijn als bijlagen toegevoegd.

Het spreekt vanzelf dat de aanvankelijk divergerende opvattingen niet in alle gevallen tot gelijkvormigheid en eensgezindheid hebben geleid, maar gelet op de nationale verantwoordelijkheid, waarvan elke partner zich optimaal bewust is, zijn er modellen gezocht en gevonden om de aspiraties van ons volk, zij het gefaseerd, te realiseren.

De Denkgroep heeft zich hierbij doen leiden door de opvatting, dat:

- a. democratie zonder **legitimiteit** geen waarachtige democratie is. De basis van een nieuw stelsel zal derhalve uiteindelijk het resultaat moeten zijn van de toetsing door het Surinaamse volk van de bestuurlijke organisatie die zal moeten gelden voor het grondgebied Suriname.
- b. de democratische structuren van duurzame aard het volk in de gelegenheid dienen te stellen te **participeren** in de op democratische leest geschoeide besluitvormingsprocessen op het gebied van wetgeving en bestuur;
- c. het een nationale plicht is structuren te creëren die de gelijkwaardigheid van alle Surinaamse burgers moeten waarborgen.

De Denkgroep heeft derhalve als model gekozen de **rechtsstaat**, waarin zodanige elementen dienen te zijn vervat, dat:

1. **de natievorming wordt bevorderd;**
2. **deze stimulerend werken op een versnelde nationale, regionale en sectorale ontwikkeling;**
3. **deze de maatschappelijke rechtvaardigheid dienen en het nationaal bewustzijn bevorderen;**
4. **deze de RECHTSZEKERHEID en VOORSPELBAARHEID VAN HET OVERHEIDSGEDRAG dienen te garanderen.**

Ten aanzien van het parlementair stelsel dat tot 1980 heeft bestaan, constateren twee partners binnen de Denkgroep, met name de Revolutionaire Leiding en de Vakbeweging, dat dit stelsel geen verworvenheid is van de Surinaamse historie noch een weerspiegeling van de democratische aspiraties van de Surinaamse mens.

Het is van essentieel belang om bij de creatie van een duurzaam democratisch systeem controle- en toetsings-mechanismen in te bouwen, die moeten garanderen, dat de Surinaamse maatschappij niet wederom naar de destijds bestaande situatie afglijdt.

Het democratisch stelsel, dat — gegeven de Surinaamse omstandigheden — naar het oordeel van de Denkgroep kans maakt om aansluiting te vinden bij de aspiraties van het volk, is een participatie-democratie met een representatief element.

Vermits het de Denkgroep gebleken is, dat de realisatie van het traditioneel representatief element uit organisatorische en technische overwegingen vooralsnog niet mogelijk is, hebben de partners elkaar kunnen vinden in een oplossingsmodel, waarbij een **gefaseerde uitvoering** plaatsvindt, t.w.:

een **overgangsfase** en daaraanvolgend een **definitieve fase** en wel met dien verstande, dat in de eerste fase noodzakelijkerwijs wordt gewerkt met een organische samenstelling van het in te stellen Vertegenwoordigend Lichaam, dat de naam zal dragen van **De Nationale Assemblée**.

Na ampele en consciëntieuze overwegingen is de Denkgroep immers tot het unaniem oordeel gekomen, dat vanwege technische en organisatorische redenen, algemene verkiezingen voor de samenstelling van **De Nationale Assemblée** vóór de overgangsfase niet haalbaar zijn.

In de hierna volgende hoofdstukken zal de nadruk worden gelegd op de structuren, zoals die zullen gelden in de overgangsfase.

De Denkgroep draagt de overtuiging dat de samenstelling van het Vertegenwoordigend Lichaam, dat zoals hiervoren gesteld in de overgangsfase een organisch karakter zal hebben, gegeven de bestaande mogelijkheden, op verantwoorde wijze aansluiting zal vinden bij de democratische aspiraties van ons volk, ervan uitgaand dat de samenstellende delen zich onderwerpen aan een geheel van regels, dat hun interne democratie garandeert.

Immers, op deze wijze kunnen participatie en consultatie plaatsvinden binnen de betrokken georganiseerde groepen, die alle de duidelijke wil hebben om op programmatische wijze te geraken tot een nieuwe en rechtvaardige maatschappelijke orde, waarin de waarachtige democratie volledig tot haar recht kan komen.

ELEMENTEN VOOR DEMOCRATISCHE STRUCTUREN VAN DUURZAME AARD

De Denkgroep is van oordeel, dat de democratische structuren van duurzame aard gebaseerd moeten worden op een fundament van beginselen of basisuitgangspunten.

Zij is na ampele overweging en diepgaande studie van oordeel, dat de volgende beginselen als leidraad zullen moeten dienen voor de evenwichtige, rechtvaardige en planmatige opbouw van een democratische samenleving.

1. **het legitimizeitsbeginsel;**
2. **het participatiebeginsel;**
3. **het gelijkwaardigheidsbeginsel;**
4. **het beginsel van de rechtsstaat;**
5. **het beginsel van de sociale rechtvaardigheid.**

Het legitimizeitsbeginsel

Het legitimizeitsbeginsel kan als volgt worden gedefinieerd:

Een stelsel of vorm is legitiem als dit stelsel een produkt is, voortgekomen uit de volksopvatting over de bestuurlijke organisatie van de wijze waarop het volk zijn materiële en geestelijke belangen wil dienen. En dit betekent niets anders, dan dat het volk zich dient uit te spreken over het stelsel dat gedurende een bepaalde tijd zal gelden.

Bij de toepassing van het beginsel kunnen enkele hoofdmomenten worden onderscheiden, t.w.:

- de toetsing van de representativiteit van de groepen die zullen participeren in het democratiseringsproces;
- de toetsing van de representativiteit van de geselecteerde vertegenwoordigers van de groepen, die zullen participeren in het democratiseringsproces;
- optimale toetsing;
- marginale toetsing.

Het participatiebeginsel

Het participatiebeginsel beoogt de deelname van de burger aan het vaststellen, handhaven en uitbouwen van een legitiem stelsel op optimale wijze te verwezenlijken.

Een democratische samenleving is echter niet te verwezenlijken zonder representatie.

De Denkgroep bepleit de introductie van een stelsel van participatie-democratie, waarin een representatief element is opgenomen.

Participatie dient hier te worden opgevat als een verzamelterm.

Zij omvat de volgende hoofdmomenten:

1. inspraak;
2. controle;
3. informatie;
4. verantwoording voor de uitvoering, en
5. de publiek-gerichtheid van het bestuur.

Het gelijkwaardigheidsbeginsel

Dit beginsel brengt een synthese tot stand tussen het vrijheidsbeginsel en het gelijkheidsbeginsel.

Het vrijheidsbeginsel verplicht om de schakering van verschillen te erkennen en vrij te laten om met die verschillen rekening te houden; het gelijkheidsbeginsel geschiedt bescherming en eerbiediging zonder onderscheid.

Deze tegenstelling wordt in de toepassing van het gelijkwaardigheidsbeginsel opgeheven, omdat dit beginsel medebrenkt enerzijds dat van vrijheid geen privilege mag worden gemaakt door middel waarvan men zich aan de voor allen geldende verplichtingen onttrekt en de rechten van anderen aantast of belemmert en anderzijds dat de gelijkheid er één moet zijn die personen en groepen ruimte laat hun eigen weg te gaan, overeenkomstig eigen keuze en eigen verantwoordelijkheid.

Het gelijkwaardigheidsbeginsel, het beginsel van de rechtsstaat en het beginsel van de sociale rechtvaardigheid kunnen worden gekenschetst als voorwaarden voor het realiseren van het participatiebeginsel.

De Denkgroep heeft deze beginselen als volgt nader uitgewerkt.

1. De optimale participatie en consultatie van de burger kan worden veilig gesteld door middel van de formulering en institutionalisering van de Grondrechten. Het Statuut „Basisrechten en Plichten” heeft daartoe reeds een aanzet gegeven.
2. De doelstelling, dat het overheidsgedrag voorspelbaar dient te zijn, kan als volgt nader worden uitgewerkt:
 - a. Het overheidsbeleid dient planmatig van opzet te zijn en gericht op de beheersing van de maatschappelijke ontwikkeling.
Hieruit volgt, dat de Staat mede-verantwoordelijkheid draagt voor het ontwerpen en realiseren van een menswaardige en rechtvaardige samenleving.
 - b. Het overheidsbeleid moet gebaseerd zijn op het wetmatigheidsbeginsel. Dit betekent, dat het overheidsop treden zijn basis dient te vinden in regelingen die vooraf zijn vastgesteld.
3. De leidende beginselen, die de Overheid en de burgers gezamenlijk zullen hanteren bij de opbouw van een rechtvaardige samenleving dienen vastgelegd te worden in een juridisch document *), dat de functie van Grondwet zal vervullen en programmatisch van aard zal zijn.
De inhoud van de Grondwet zal de stand van de politiek/be stuurlijke ontwikkeling moeten aangeven.
4. De rechtsbescherming van de burger ten opzichte van de Overheid dient geformuleerd en gegarandeerd te worden.

5. Controle op het overheidshandelen.
De controle kan plaatsvinden door middel van het instellen van controle-organen en controle-mechanismen en door middel van het opleggen van een verantwoordingsplicht.

De Denkgroep is van oordeel, dat deze beide vormen van controle elementen zijn, die noodzakelijk zijn bij het onderbouwen van een duurzame democratische structuur.

6. Op grond van de stelling dat participatie en representatie geen tegendelen of onverzoenlijke tegenstellingen zijn, is de Denkgroep van oordeel, dat zowel op nationaal, regionaal als sectoraal niveau zorgvuldig moet worden afgewogen hoe op gefaseerde wijze uitdrukking kan worden gegeven aan de beleving van het burgerschap bij de opbouw, uitbouw en instandhouding van een rechtvaardige samenleving.

De Denkgroep adviseert de Regering deze beginselen te accepteren als basisuitgangspunten voor de opbouw van een rechtvaardige samenleving.

*) Verder te noemen: de grondwet

OVERGANGSFASE

De Denkgroep is unaniem van oordeel, dat de introductie van democratische structuren van duurzame aard niet overhaast kan geschieden. Er moet worden gewerkt aan een systeem, dat zal leiden tot het verwezenlijken van de revolutionaire doelen, en niet aan één dat door gebrek aan samenhang en consistentie de Surinaamse maatschappij spoedig weer zal doen afglijden naar de situatie van vóór 25 februari 1980.

De Denkgroep stelt daarom voor de introductie te faseren en te beginnen met een overgangsfase.

In die overgangsfase dient het profiel van de definitieve fase te worden afgerond.

De Denkgroep adviseert de Regering om De Nationale Assemblée te belasten met de specifieke taken:

- de zorg voor het op correcte wijze beëindigen van de overgangsfase;
- het voorbereiden en doen realiseren van de maatregelen, die de beëindiging moeten begeleiden en gelijktijdig de aanvang van de definitieve fase moeten inluiden.

Hierbij wordt met name gedacht aan het in werking treden van de Grondwet en het operationaliseren van de door de Grondwet ingestelde organen.

De overgangsfase zal niet langer dan 27 maanden mogen duren.

Met betrekking tot de legitimiteit van het politiek stelsel dat gedurende de overgangsfase zal gelden, is de Denkgroep van oordeel, dat de **toetsing** van dat stelsel slechts marginaal kan zijn.

De volgende redenen hebben ertoe geleid om een overgangsfase in te stellen:

1. De onmogelijkheid (technisch) om op korte termijn verkiezingen te organiseren op landelijk noch op regionaal niveau;
2. Het feit, dat er een wet ter reglementering van politieke partijen dient te komen.

De Denkgroep adviseert derhalve, dat De Nationale Assemblée tijdens de overgangsfase het juridisch kader waarbinnen het participatie- en representatie-beginsel zowel op nationaal als op regionaal niveau volledig tot zijn recht kan komen, formuleert.

De definitieve fase dient op een zodanig tijdstip aan te vangen, dat daardoor de overgangsfase tegelijkertijd eindigt. De Nationale Assemblée draagt de verantwoordelijkheid voor het op de juiste wijze samenvallen van beide tijdstippen.

De Denkgroep adviseert de Regering om het idee van de overgangsfase over te nemen.

HET POLITIEK STELSEL

Definitie

Onder politiek stelsel dient te worden verstaan:

de vorm en de wijze van samenwerking tussen de belangrijkste nationale organen.

Hier zal de definitie worden beperkt tot de samenwerking tussen de Regering en De Nationale Assemblée. De Denkgroep heeft na ampele overweging besloten de Regering als volgt te adviseren met betrekking tot dit punt:

1. De Denkgroep is unaniem van oordeel, dat de Assemblée samengesteld dient te worden uit leden, die door de drie huidige partners zullen worden aangewezen (zie paragraaf „Samenstelling Assemblée”).
2. De Denkgroep is van oordeel, dat de huidige drie regeringspartners deel moeten nemen aan de Regering door middel van het vervullen van ministersposten.
3. De samenstelling van het regeringsprogramma dient een zaak te zijn waarvan de verantwoordelijkheid voor de inhoud door alle drie de huidige regeringspartners zal worden gedragen.
4. Op basis van bovengeschetste verantwoordelijkheden, waarvan de aanvaarding door de huidige drie regeringspartners als een gegeven wordt aangemerkt, is de Denkgroep unaniem van oordeel, dat de samenwerking tussen de Regering en de Assemblée niet anders dan via de lijnen van het harmoniemodel zal kunnen verlopen. Het is derhalve niet nodig een regeling te ontwerpen voor de oplossing van conflicten tussen beide organen.

De Denkgroep is van oordeel, dat in de **overgangsfase** gewerkt kan worden volgens vorenstaand model en adviseert de Regering dit model over te nemen.

GRONDRECHTEN

De Denkgroep is van oordeel, dat de vastlegging van de grondrechten beschouwd moet worden als een basisvoorwaarde voor de realisatie van een optimale inbreng van het volk op het gebied van de consultatie en de participatie.

Het Statuut „Basisrechten en Plichten” heeft daartoe reeds een aanzet gegeven.

De grondrechten dienen een plaats te krijgen in de Grondwet.

Behalve de algemeen geformuleerde grondrechten dienen ook de sociale grondrechten in de Grondwet te worden opgenomen. De sociale grondrechten geven immers uitdrukking aan het beginsel van de sociale rechtvaardigheid. Hierbij dient echter voor te worden gewaakt, dat de op te nemen sociale grondrechten binnen het kader van de sociaal-economische mogelijkheden blijven.

Naast de eis van de sociale rechtvaardigheid dient ook rekening gehouden te worden met de bij verdrag vastgestelde internationale verplichtingen van de Republiek Suriname, die de nationale wetgever voorschrijven sociale grondrechten vast te leggen in de nationale wetgeving.

GRONDWET

Eén van de primaire taken, die aan De Nationale Assemblée worden toebedeeld, is het voorbereiden van een juridisch document, dat als Grondwet zal fungeren.

De heersende opvatting binnen de Denkgroep die aan De Nationale Assemblée als leidraad wordt meegegeven, is, dat het karakter van de **Grondwet programmatisch en functioneel moet zijn**, hetgeen als volgt kan worden omschreven:

- a. De Grondwet zal **niet** slechts een raamwerk moeten zijn waarbinnen de staatkundige besluitvorming dient plaats te vinden, maar zij zal ook een formulering moeten geven van de leidende beginselen van het politieke beleid. Daarmee wordt zij een richtsnoer voor het handelen van politieke, bestuurlijke en maatschappelijke organen, alsmede een programmering van de nationale inspanning en een verplichtende vastlegging van de doeleinden en grondslagen van de samenleving.
- b. De Grondwet zal zich evenmiin mogen beperken tot de inrichting en samenstelling van Staatsorganen, maar zij zal zich mede moeten concentreren op de catalogisering van inhoudelijke taken, de allocatie daarvan en van de daarmee verband houdende inhoudelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden van staatsorganen en maatschappelijke organen.
- c. De Grondwet zal het verschil in machtsstructuur binnen de samenleving moeten integreren.
Georganiseerde functionele (sociaal-economische en andere) alsmede regionale belangengroepen hebben zich in steeds sterkere mate doen gelden als een factor waarvan de actieve medewerking bij de realisatie van een planmatig overheidsbeleid gericht op beheersing van de maatschappelijke ontwikkeling, niet kan worden gemist. (Onderkenning van deze maatschappelijke realiteit en de behoefte aan grondwettelijke normering daarvan leiden tot integratie van deze belangengroepen binnen het democratisch systeem).
- d. De Grondwet zal uitdrukking moeten geven aan de stand van de politiek-bestuurlijke ontwikkeling in de Republiek. De nadere uitwerking kan plaatsvinden door middel van facultatieve organieke wetgeving.

HET VERTEGENWOORDIGEND LICHAAM

Na ampele overweging en op basis van zorgvuldige afweging van alle daarbij betrokken belangen is de Denkgroep unaniem van oordeel, dat met betrekking tot het vertegenwoordigend lichaam, dat in de overgangsfase als Assemblée zal fungeren, het volgende advies uitgebracht dient te worden:

Instelling

Bij wet dient het orgaan te worden ingesteld en wel onder de benaming „**De Nationale Assemblée**”.

Samenstelling

De Nationale Assemblée zal worden samengesteld uit vertegenwoordigers van de huidige drie regeringspartners, t.w.:

- **de Revolutionaire Leiding;**
- **de Vakbeweging;**
- **het Bedrijfsleven.**

Wijze van samenstelling

De leden van de Assemblée zullen door de bovengenoemde drie partners worden aangewezen.

De Denkgroep heeft gekozen voor de procedure van aanwijzing van de leden van de Assemblée en wel om de volgende redenen:

- a. de organisatie van verkiezingen op korte termijn (het mandaat van de interim-Regering eindigt eind december 1984) is zowel technisch als organisatorisch niet haalbaar;
- b. het betreft hier een Assemblée die slechts gedurende de overgangsfase zal functioneren in deze samenstelling;
- c. de huidige partners hebben de nodige ervaring opgedaan in de afgelopen periode en hebben hun bereidheid getoond om via de Denkgroep mee te werken aan de formulering van democratische structuren van duurzame aard.

Kortom:

De **toetsing** aan het legitimiteitsbeginsel dient in de overgangsfase — en uitsluitend voor de overgangsfase — **marginiaal** te zijn.

In de definitieve fase zal het legitimiteitsbeginsel onverkort tot gelding moeten komen.

Het voorgaande geldt eveneens voor het participatiebeginsel.

Aantal leden

De Denkgroep is van oordeel, dat het totaal aantal leden het getal van **30** moet benaderen. Op basis van een nader vast te stellen verdeelsleutel kan dit aantal globaal worden gewijzigd. De argumenten die hebben geleid tot de keuze van dit getal, zijn van pragmatische en budgettaire aard.

De financieel-economische positie van het land is een ieder bekend en het is verder zaak, dat de Assemblée zo effectief en slagvaardig mogelijk op korte termijn haar werkzaamheden aanvangt.

Proportionele samenstelling Assemblée

De Denkgroep heeft geen consensus kunnen bereiken over de verdeling van het aantal zetels per partner in de Assemblée.

De Revolutionaire Leiding en de Vakbeweging hebben elkaar evenwel kunnen vinden op de volgende punten:

1. Indien het totaal aantal zetels gesteld wordt op 30 (dertig), kan de verdeling zijn:
15 (vijftien) zetels voor de Revolutionaire Leiding;
10 (tien) zetels voor de Vakbeweging en 5 (vijf) zetels voor het Bedrijfsleven.
(3 : 2 : 1)
2. Indien het totaal aantal zetels wordt gesteld op 31 (één en dertig), kan de verdeling per partner zijn:
14 (veertien) zetels voor de Revolutionaire Leiding;
11 (elf) zetels voor de Vakbeweging en 6 (zes) zetels voor het Bedrijfsleven.

Het Bedrijfsleven heeft zich met geen van beide voorstellen kunnen verenigen.

BEVOEGDHEDEN

Wetgevende bevoegdheid

Aan de Assemblée dient de bevoegdheid te worden verleend van wetgeving in formele zin.

Dit betekent, dat de Assemblée algemeen bindende regels mag maken, waarvan de naleving mag worden afgedwongen door het opleggen van straf door de bij wet ingestelde organen en autoriteiten.

Dit is de hoogste bevoegdheid op het gebied van het maken van wetten.

Recht van initiatief

Dit recht omvat de bevoegdheid om zelfstandig wetsontwerpen te maken en deze ter goedkeuring aan de Regering aan te bieden.

Recht van amendement

Naast het initiatiefrecht dient de Assemblée tevens de bevoegdheid te krijgen om ontwerpen van wet te wijzigen.

Deze beide bevoegdheden dienen algemeen te zijn en niet beperkt tot bepaalde gebieden.

Met deze bevoegdheden kan de Assemblée haar bijdrage leveren aan de beoogde planmatige ontwikkeling van de samenleving.

Vragenrecht

Ten slotte dient aan de Assemblée het vragenrecht te worden gegeven. Het doel van deze bevoegdheid is om zich nader te doen informeren door één of meer ministers met betrekking tot bepaalde vraagpunten ten aanzien van de uitvoering van het beleid, dat in het regeringsprogramma is uitgestippeld.

Het recht kan zowel door de Assemblée in haar geheel als door de individuele leden worden uitgeoefend. De vragen kunnen zowel mondeling als schriftelijk worden gesteld. De beantwoording kan eveneens zowel mondeling als schriftelijk plaatsvinden.

Controle

De controle op Staatsfinanciën op doelmatigheid en rechtmatigheid.

Taken

De Denkgroep is van oordeel, dat voor de periode van de overgangsfase de volgende taken aan de Assemblée dienen te worden opgedragen:

1. De voorbereiding van een juridisch document, dat als Grondwet zal fungeren en dat vóór het einde van de overgangsfase moet zijn vastgesteld;
2. De controle op Staatsfinanciën op doelmatigheid en rechtmatigheid;
3. De vaststelling van het juridisch kader, waarbinnen de regionale vertegenwoordiging op gegarandeerd democratische wijze kan worden gerealiseerd;
4. De zorg voor het op correcte wijze beëindigen van de overgangsfase, het voorbereiden en doen realiseren van de maatregelen, die de beëindiging moeten begeleiden en gelijktijdig de aanvang van de definitieve fase moeten inluiden. Hierbij wordt met name gedacht aan het in werking treden van de Grondwet en het operationaliseren van de door de Grondwet ingestelde organen.
5. Het ontwerpen en vaststellen van haar Reglement van Orde.

Zittingsduur

De Assemblée, waarvoor de drie genoemde regeringspartners op basis van marginale toetsing de leden aanwijzen, zal in deze samenstelling als Assemblée voor de overgangsfase fungeren.

De zittingsduur is daarom direct gekoppeld aan de duur van de overgangsfase.

De leiding van de Assemblée

De Voorzitter van De Nationale Assemblée zal worden benoemd uit een door de Assemblée aangeboden voordracht.

Toelatingsvereisten

De leden van De Nationale Assemblée moeten ingezetenen zijn, die de Surinaamse nationaliteit bezitten en de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt.

De nadere uitwerking zal in de wet inzake De Nationale Assemblée plaatsvinden.

Het recht om leden terug te roepen

De Denkgroep is van oordeel, dat het recht om leden van de Assemblée terug te roepen een direct gevolg is van de toepassing van het legitimeits- en het participatiebeginsel.

De nadere uitwerking zal in de wet inzake De Nationale Assemblée plaatsvinden.

HET MILITAIR GEZAG

Het Militair Gezag is de „avant-garde” in het revolutionair proces. Dit orgaan heeft de opdracht om de voorwaarden te garanderen, waardoor de Surinaamse samenleving een vreedzame overgang naar een democratische en sociaal-rechtvaardige maatschappij kan realiseren. Op deze basis heeft het Militair Gezag een bijzondere verantwoordelijkheid bij de implementatie van de democratische structuren.

DE REGIONALE VERTEGENWOORDIGING

De Denkgroep is unaniem van oordeel, dat met het oogmerk de burger en het burgerschap op regionaal niveau in optima forma dienstbaar te maken in het kader van de opbouw van de politiek/bestuurlijke orde, de regionalisering van het bestuur ter hand genomen dient te worden.

Op basis van de uitkomsten van de participatie/representatie-democratie en de overige basisuitgangspunten zullen de mogelijkheden en structuren dienen te worden gecreëerd, die het mogelijk moeten maken om de districten tot maximale ont-plooiing te brengen en het welzijn en de welvaart van de districts-bewoners te vergroten.

Zij is bovendien van oordeel, dat een goede beleving van het regionaal burgerschap in belangrijke mate kan en zal bijdragen aan de ontwikkeling van het Staatsburgerschap.

Zij adviseert op grond van het hiervoren gestelde aan de Assemblée, die tijdens de overgangsfase zal fungeren, de specifieke opdracht te geven om het juridisch kader, waarbinnen de regionale vertegenwoordiging op gegarandeerd democratische wijze kan worden gerealiseerd, vast te stellen.

Met het doel de participatie reeds in de overgangsfase mogelijk te maken, adviseert de Denkgroep, dat de Regering de partners voorhoudt, dat bij de vaststelling van criteria voor de aanwijzing van leden voor de Assemblée het zeer wenselijk is, dat de representatie van de districten eveneens als criterium wordt opgenomen.

INHOUDSOPGAVE	Blz.
1. ALGEMEEN	16
2. ELEMENTEN VOOR DEMOCRATISCHE STRUCTUREN VAN DUURZAME AARD	19
3. OVERGANGSFASE	23
4. HET POLITIEK STELSEL	25
5. GRONDRECHTEN	26
6. GRONDWET	27
7. HET VERTEGENWOORDIGEND LICHAAM	28
8. HET MILITAIR GEZAG	33
9. DE REGIONALE VERTEGENWOORDIGING	34